

Bestuurlijke oplegger: juridisch-planologisch instrumentarium

Dit is een eerste exercitie voor wat betreft het juridisch-planologisch instrumentarium. Het maakt inzichtelijk welke opties er ter afweging voorliggen en welke voor- en nadelen er worden gezien. Op dit moment is merkbaar dat er ambtelijk door de verschillende overheden verschillende weging wordt gegeven aan de voor- en nadelen en er nog geen gezamenlijk beeld is over welk instrument het meest passend is.

In onderstaand schema worden de opties geschetst, met daarbij de voor- en nadelen. Vervolgens wordt per optie geschetst hoe het vervolgproces er uit zou zien.

Beslispunt stuurgroep 26 november 2025:

Instemmen met het verstrekken van een opdracht om onafhankelijk inzichtelijk te maken welk juridisch planologisch instrumentarium het meest voorstelbaar is bij de volgende fase van Powerport regio Moerdijk.

In de besluittekst voor het BO Moerdijk van 1 december ook afspraken te maken over de termijn waarin er een besluit genomen wordt over het juridisch-planologisch instrumentarium, met daarbij Q1 2026 als uitgangspunt.

	Optie 1: Programma onder de Omgevingswet	Optie 2: projectbesluit (Rijk of provincie)	Optie 3: gemeentelijk project van publiek belang
Korte procedureschets met tijdspad	Wijziging gemeentelijke en provinciale omgevingsvisie Opstellen programma inclusief onderbouwing voorkeursalternatief en plan-MER (1/1,5 jaar) Opstellen projectbesluiten en project-MER (9 maanden/1 jaar)	Wijziging gemeentelijke en provinciale Omgevingsvisie Brede verkenning met realistische zoekrichtingen en plan-MER (1/1,5 jaar) (=fase 1 PB). Borging loopt via de SOK (wie doet wat wanneer?) Voorkeursbeslissing (facultatief) Opstellen projectbesluiten met project-MER (6-9 maanden) (=fase 2 PB)	Wijziging gemeentelijke omgevingsvisie Opstellen SOK Gemeente wijzigt het Omgevingsplan en past daarbij de projectprocedure toe. Hiervoor is eveneens een plan-MER en een project-Mer nodig (1,5-2 jaar).
Voordelen	Programma kan andere maatregelen bevatten dan alleen over de planologische procedures, en ook afspraken over de gezamenlijke opgave en wie wat wanneer doet Zelfbindend voor alle overheden	Bestuurlijke afspraken concreet en scherp vastleggen in een SOK Onder de brede verkenning worden de benodigde projectbesluiten gehangen (evt gefaseerd) Met een goede brede verkenning kan een projectbesluit relatief snel verleend worden	Gemeente houdt de regie
Nadelen	Extra procedurestap Kan een programma concreet genoeg opgesteld worden? Wat is de meerwaarde van een programma boven een goede set bestuurlijke afspraken? Moet in het DSO Verschillende overheden lopen misschien eigen tempo's, risico dat dat elkaar ophoudt	Gemeente heeft geen formele bevoegdheid (anders dan reguliere advies- en instemmingsbevoegdheden). Daarom zijn goede afspraken in een SOK noodzakelijk.	Mogelijk te complex project Geen gezamenlijke verantwoordelijkheden voor eindsituatie

Optie 1: Vrijwillig programma onder de Omgevingswet

1. Opstellen programma door alle betrokken overheden, inclusief onderbouwing voorkeursalternatief en plan-MER (1 tot 1,5 jaar);
2. Start procedure projectbesluit door provincie of Rijk met kennisgeving voornemen en participatie;
3. Verkenning: onderzoek naar voorkeuren en alternatieven (6 maanden);
4. Optioneel: nemen voorkeursbeslissing, zienswijzen mogelijk;
5. Opstellen projectbesluit(en) en project-MER (1-1,5 jaar)
6. Afhankelijk van de inhoud en concreetheid van het projectbesluit: verlenen uitvoeringsvergunningen (bouwen, milieu, aanleg, etc.)

Optie 2: Projectbesluit(en)

1. Opstellen samenwerkingsovereenkomst;
2. Start projectbesluit(en) door provincie of Rijk met kennisgeving voornemen en participatie;
3. Brede verkenning inclusief plan-MER (1-1,5 jaar);
4. Optioneel: Nemen voorkeursbeslissing, zienwijzen mogelijk;
5. Nieuwe samenwerkingsovereenkomst opstellen voor de planologische procedures;
6. Opstellen projectbesluit(en) inclusief project-MER (6-9 maanden);
7. Afhankelijk van de inhoud en concreetheid van het projectbesluit: verlenen uitvoeringsvergunningen (bouwen, milieu, aanleg, etc.)

Optie 3:

1. Gemeente wijzigt het omgevingsplan, eventueel met toepassing van de projectprocedure (zie optie 2).

Qua totale tijdsduur zal optie 2 wat sneller zijn dan optie 1, omdat in optie 1 het programma als extra procedurestap genomen wordt. Dit zal ongeveer 1-1,5 jaar extra proceduretijd kosten ten opzichte van optie 1.

In alle opties zal er een brede verkenning uitgevoerd dienen te worden waarin zaken als leefbaarheid, brede welvaart en milieu terugkomen. Deze brede verkenning moet uitgevoerd worden in het kader van projectbesluiten, maar ook in het kader van een programma. In de brede verkenning worden beide zoekrichtingen onderzocht en wordt er een MER uitgevoerd. Een brede verkenning rond je af ofwel met vaststellen van een programma (optie 1) met een voorkeursbeslissing (optie 2).